Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCIII. Ч. 45. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 8-го БЕРЕЗНЯ 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 8, 1986 No. 45. VOL. XCIII.

„...Молітесь Богу і згадуйте один другого, свою Україну любіть, любіть її во время люте..."

ЕСПАНЕЦЬ ТВЕРДИТЬ, ЩО І. ДЕМ'ЯНЮК НЕ Є „ІВАНОМ ГРІЗНИМ"

Барсельона, Еспанія. — Тут у четвер, 6-го березня ц.р., появилося в місцевому щоденнику обширне інтерв'ю, в якому 85-річний Жоакін Ґарсія Рібес заявив категорично, що він знає, що „Івана Грозного" вбили в'язні в таборі Треблінка і що обвинувачений в злочинах Іван Дем'янюк зовсім не подібний до „Івана Грізного". Цю заяву цей еспанець зложив після того, як він побачив знімки передачі І. Дем'янюка американцями ізраїльським властям.

Інформації про заяву передало в ЗСА агентство Ассошіейтед Пресс, у четвер, а відтак передали цю новинку радіостанції Сі-Бі-Ес та інші.

Дж. Ґарсія Рібес сказав, що він був учасником еспанської громадянської війни, а після програної втік з іншими комуністами до СССР. Під час Другої світової війни, він, як совєтський вояк, попав в німецький полон і опинився в Треблінці. Він сказав, що одним з тих, які вбили „Івана Грізного" був еспанець на ім'я Адольфо. Ґарсія Рібес твердить, що він знає принаймні п'ять інших живучих осіб, які можуть підтвердити його заяву.

Він також сказав, що „Іван Грізний" був принаймні на півфута вищий від І.Дем'янюка.

С. КОВАЛЬЧУКА ЗВІЛЬНЕНО

Філядельфія. — Як інформують з Філядельфії, Сергія Ковальчука, якому раніше відібрано горожанство і якого в п'ятницю, 28-го лютого арештували аґенти Служби іміґрації і натуралізації, звільнено за кавцію.

Як відомо, Верховний Суд ЗСА раніше відкинув відклик С. Ковальчука в справі відібрання йому американського горожанства.

Адвокати С. Ковальчука плянують дальші заходи в його обороні.

20 жінок приготовляються до двомовного навчання

Вінніпеґ, Ман. — Центр Українсько - Канадських Студій в коледжі св. Андрія при Манітобському університеті створив нову програму для жінок, щоб притягнути їх до учительства в програмі двомовного навчання.

Діставши від Уряду 285, **000 дол. на цю ціль, університетська програма дає можливість жінкам у віці від 20 до 50 років вчитись в рамках тієї програми та перейти вишкіл у п'ятьох школах у Вінніпеґу, які мають двомовне навчання.**

Голова центру д-р Наталія Апонюк заявила, що ця програма не лише притягає багато жінок, але також знаходить схвалення учителів і директорів шкіл. Д-р Апонюк сказала, що після 10-місячного вишколу ті **учительки зможуть денебуть вчити.**

Із 20 жінок, які вишколюються, більшість є одруженими та з малими дітьми. Вони тепер повертаються до праці. Усі жінки в програмі знають українську і англійську мови. Їхній вишкіл включає навчання української мови і культури, дитячої психології і приготовляють слухо-звукові матеріяли.

В ҐАРРІСОНІ ПОМЕР Д—Р А. ЯКИМІВ

Ґаррісон, Н.Дж. — У четвер, 6-го березня 1986 року, тут помер несподівано на удар серця бл. п. д-р медицини Адам Якимів, довголітній член УЛТПА та інших організацій. Покійний залишив в жалобі дружину Ліду і двох дочок: Куку з родиною і Ксеню, та дальшу родину. Докладніші інформації будуть подані в клепсирді. Можна також про дату похоронів довідатися в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, тел.: (201) 964-4222.

ВШАНУЮТЬ І. БІЛОГРУДА

Чикаґо. — Український Інститут Модерного Мистецтва та 84-ий Відділ СУА запрошують усіх на музичний вечір в честь композитора Ігоря Білогруда, який відбудеться в суботу, 15-го березня ц.р., о год. 7-ій вечора, тут в інституті, при 2320 Вест Чикаґо авеню. Слово про творчість композитора виголосить письменниця Ганна Черінь.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Чи ми ще зійдемось знову?
Чи вже навіки розійшлись?
І слово правди і любові
В степи і дебрі рознесли?
Нехай і так!... Не наша мати,
А довелося поважати,
То воля Господа. Годіть!
Смирітеся, молітесь Богу
І згадуйте один другого,
Свою Україну, любіть,
Любіть її. Во время люте,
В остатню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

(30 травня 1847 в казематі)

ПРОПОЗИЦІЯ Р. РЕҐЕНА ПОЧИНАЄ ЗДОБУВАТИ ҐРУНТ В КОНҐРЕСІ

Вашінгтон. — Пропозиція президента Роналда Реґена про уділення допомоги для антикомуністичних повстанців в Нікараґуа в сумі 100 мільйонів долярів, призначених в більшості на зброю і амуніцію та військовий виряд, починає чимраз більше знаходити зрозуміння в обидвох палатах Конґресу. Вправді дві підкомісії в Палаті Репрезентантів проголосували в некористь законопроєкту, але одна, до речі контрольована демократами, одноголосно висловилася за уділенням такої допомоги, врахочуючи існуючий загрозливий стан в Нікараґуа і систематичні достави модерної зброї до тієї країни Совєтським Союзом безпосередньо, або посередньо через комуністичну Кубу, яка від самого початку була комуністичним причілком в Центральній Америці і загрозливим пунктом для пропаґандивної, а в майбутньому може і мілітарної агресії проти З'єднаних Стейтів Америки.

Аргументи Адміністрації Р. Реґена про збільшення загрози для багатьох центральноамериканських держав, Латинської Америки взагалі і ЗСА посередньо, починають діяти на певну частину законодавців, хоч, правда, серед них є ще багато противників замішаности ЗСА до справ в Центральній Америці. Наприклад, в Сенаті Ненсі Ландон Кассенбавм, республіканка з Кензасу заявила, що її не сподобався підхід президента Р. Реґена і свого роду тактика застрашування комунізмом,, натякання на загрозу для ЗСА, натаврування противників допомоги майже неприхильниками марксизму тощо. Вона у принципі відкидає теорію Р. Реґена про „добрих антикомуністичних повстанців, чи борців за свободу, і злих марксистів", бо на її думку одні і другі порушують в Нікараґуа права людини, займаються вбивствами цивільного населення, стосують насильство до інакомислячих і іґнорують становище до цих справ Адміністрації, Сенату і Палати Репрезентантів ЗСА.

Конгресмен Майкел Д. Барнес, демократ з Меріленду, пішов ще далі. Він назвав заходи речників Адміністрації „мекартизмом" нового зразку і заявив, що Адміністрація робить ті самі помилки в оцінці загрози комунізму, що їх робив МекКарті свого часу і його прихильники. Конгресмен Генрі Гайд, республіканець з Іллиной заявив, що гостру і непотрібну полеміку в цій справі „розпалив" своєю поставою і своїми заввагами спікер Палати Репрезентантів Томас П. О'Нілл, який переконаний, що на довшу мету Адміністрація змагає до висилки американської армії до Нікараґуа з метою зліквідувати там тамошній уряд сандіністів і встановити таку систему, яка відповідала б інтересам ЗСА.

Не зважаючи на гостру полеміку з обидвох сторін законопроєкт Уряду знаходить чимраз більше зрозуміння не тільки в Конґресі, але також серед американського народу, представники якого кажуть, що за 100 мільйонів (інші держави отримують від ЗСА багато більші суми) не варто ризикувати встановленням ще одного комуністичного причілку в Нікараґуа і брати на себе відповідальність, за сприяння поширення комуністичної геґемонії в Латинській Америці.

В ПОЛІТБЮРІ ЗАЙШЛИ ЗМІНИ

Москва. — В четвер, 6-го березня, в останній день засідань 27-го з'їзду КПСС, генеральний секретар Міхаїл Ґорбачов прочитав список нового складу Політбюра і секретаріяту ЦК. Він оголосив, що генеральним секретарем вибраний Ґорбачов Міхаїл Сєрґєєвіч. Присутні зустріли це звідомлення оплесками.

Із складу кандидатів в члени Політбюра виведені 85-річний Васілій Кузнєцов і 81-річний Боріс Пономарйов. Членом Політбюра вибраний Лєв Зайков.

В числі п'ятьох нових секретарів ЦК є Анатолій Добринін, якого відкликають з посту амбасадора СССР у Вашінґтоні ; Алєксандра Бірюкова, яка займала посаду секретаря совєтських профспілок; Алєксандер Яковлєв, який очолював відділ пропаґанди ЦК; Ґеорґій Разумовскій, колишній перший секретар Краснодарського комітету партії; і Вадім Мєдвєдєв, завідуючий відділом науки і навчальних закладів ЦК.

А. Бірюкова стала першою за 25 років жінкою, яка досягнула таких високих партійних вершин. За часів Нікіти Хрущова в Політбюрі була Єкатеріна Фурцева.

Закриваючи з'їзд, генеральний секретар М. Ґорбачов виступив з промовою, в якій знову говорив про вирішення економічних проблем. Як і в день відкриття з'їзду, він знову обрушився з нападами на З'єднані Стейти Америки. „Хтось просто боїться існуючої можливости поліпшення американсько-совєтських відносин", — сказав М. Ґорбачов.

Покищо невідомо, хто стане амбасадором СССР у Вашінґтоні замість А. Добриніна, який займав цю посаду 24 роки. Висловлюють здогади, що на цей пост претендують три особи: Юрій Воронцов — амбасадор СССР у Парижі, Ґеорґій Корнієнко — заступник міністра закордонних справ СССР, і Владімір Комплєктов — відповідальний працівник міністерства закордонних справ СССР.

„Вальдгайм ніколи не був нацистом", — каже С. Візенталь

Відень, Австрія. — Сімон Візенталь, голова жидівського центру розшуків за воєнними злочинцями, головна квартира якого знаходиться тут у столиці Австрії, заявив кореспондентові агентства Юнайтед Пресс Інтернешенел; що колишній генеральний секретар Організації Об'днаних Націй на протязі 10-ох років, Курт Вальдґайм, ніколи не був нацистом, але він напевно знав, що його військова частина, до якої він був призначений 20-річним юнаком, займалася веселенням грецьких жидів до концентраційних таборів на видиму смерть.

Візенталь запевняв кореспондентів, що в документах немає нічого інкримінуючого проти К. Вальдґайма, крім самого ствердження факту його приналежности до цієї частини.

Політичні аналітики, зокрема західньоевропейські не дуже погоджуються з виясненням Візенталя, бо К. Вальдґайм не є пересічним австрійським громадянином, а кандидатом на президента тієї держави у цьому році і такі інформації преси та жидівського світового конґресу можуть остаточно перекреслити його політичну кар'єру, не згадуючи вже про нанесені йому моральні кривди.

У Відні, сам Вальдґайм і його прихильники назвали закиди і обвинувачення зумисним політичним актом, який мав за завдання підір-

(Закінчення на стор. 3)

Канада прийме 115,000 іміґрантів

Торонто. — Міністер іміґрації Волтер МекЛейн проголосив, що в 1986 році Канада збільшить квоту іміґрантів на 25,000 так, що до кінця цього року число іміґрантів досягне 115,000.

Багато канадців обурюється рішенням, але міністер пояснює, що приросту населення в Канаді немає, а робочої сили потрібно, незважаючи на велике число безробітних. Іміґранти, як це доказали спеціяльні досліди у ЗСА, не обнижують заробітної платні, а навпаки, спричинюються до економічного пожвавлення.

Міністер також пояснив, що іміґранти виконуватимуть роботи, за які не хочуть братися канадці і воліють діставати соціяльну допомогу, замість заробляти на свій прожиток.

До недавна іміґранти мусіли працювати на фармах, у лісах чи залізничних дорогах, але тепер їх не обов'язують ці роботи. Якість і місце праці вибиратимуть самі іміґранти, чим полекшиться їм пристосування до життя.

Міністер, на закінчення сказав: „Зменшити території Канади не можна, але доповнити її населення — необхідно".

Будинок для сеньйорів на Союзівці закінчується

Союзівка. — Зовнішня структура мешканевого будинку на Союзівці для сеньйорів УНСоюзу вже закінчена, а внутрішнє влаштування буде завершене до кінця квітня, — інформує Головна Канцелярія УНСоюзу після чергової перевірочної поїздки на оселю головного предсідника д-ра Івана Флиса.

Ця будівля включає дві кімнати для подруж, дев'ять кімнат для поодиноких осіб і одну велику кімнату-гостинницю . Біля цієї кімнати на долішньому поверсі буде мала кухонка для теплих напитків.

Кожна мешканева кімната має окреме огрівання і охолоджування, а кожний мешканець матиме своє паркувальне місце для автомобіля на площі біля будівлі.

Оплата виносить три-чет**верті прибутку, не менше як 250 дол. місячно і не більше як 750 дол., а для подруж — не більше, як 1,200 дол. місячно. Це включає харчування в головній їдальні оселі.**

Зацікавлені особи можуть звертатись до Головної Канцелярії УНСоюзу, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302; tel.: (201) 451-2200.

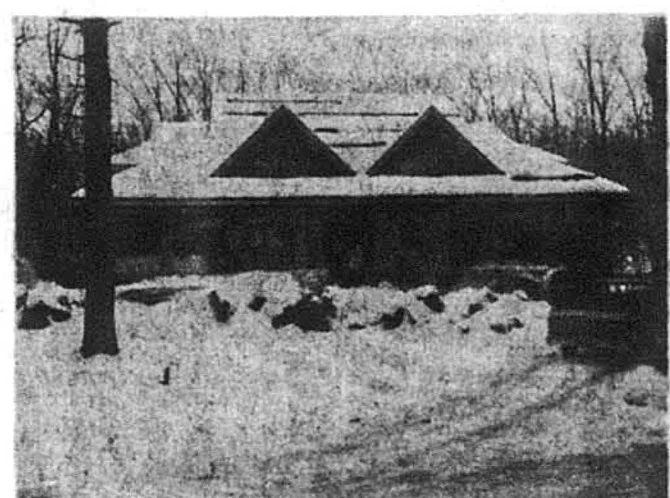

Головний предсідник д-р І. Флис і діючий управитель В. Квас перед новим будинком.

У СВІТІ

ШВЕДСЬКА ПОЛІЦІЯ, з допомогою молодої жінки, прізвища якої не називається, але яка була свідком атентату на прем'єр-міністра Ольофа Пальме, відтворила обличчя і цілу постать вбивника. Вміжчасі вже закінчено плян величавих похоронів О. Пальме, які відбудуться 15-го березня ц.р., у Стокгольмі під спонзорством Соціялістичної партії Швеції. Промови на похоронних відправах виголосять: лідер Соціялістичної партії Західньої Німеччини Віллі Брандт і теперішній діючий прем'єр Швеції Інгвар Карльссон.

ПРИХОДИ ЄГИПТУ з туризму впали на 40 відсотків від часу заколотів спровокованих парамілітарними частинами і кадетами поліції в Каїро. Міністерство туризму заявило, що якщо туризм буде далі спадати, в Єгипті може наступити певного роду криза туризму, бо подорожуючі сьогодні особи вимагають забезпечення від країни, до якої вони їдуть. Міністер туризму Фавд Абдель Лятіф Султан заявив, що тільки 8,000 туристів побували в Єгипті від 26-го лютого, у порівнянні з 18,000 в тому самому часі в минулому році. Єгипет має мільйонові приходи з туризму.

В ЛИСТІ КАРДИНАЛА Йоганнеса Віллєбрандса, члена ватиканської курії і голови Секретаріяту для християнської єдности, зміст якого був опублікований в Лондоні, стало відомо, що Ватикан дуже зацікавлений дальшим діялогом між представниками Римо-Католицької і Англіканської Церков. Отець Роберт Райт, професор історії відносин між Церквами і член комісії у переговорах з Ватиканом, заявив в Ню Йорку, що лист кардинала Віллєбрандса являється першою авторитерною познакою поважної оцінки Ватиканом дотеперішніх розмов. Як відомо, Папа Іван Павло II, відвідуючи недавно Індію, зустрічався там з архиєпископомо кентенберійським Робертом Рансі і хоч тоді вважали, що зустріч була тільки куртуазійною, сьогодні вже можна завважити її наслідки, — кажуть церковні спостерігачі.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ПРОКУРАТОР Франції погодився на висунення додаткових обвинувачень проти колишнього шефа ґестапо в Ліоні Клявса Барбі, який під час Другої світової війни вчинив чимало злочинів над цивільним населенням. Не зважаючи на додаткові документи обвинувчення проти Барбі, суд над ним правдоподібно відбудеться аж в 1987 році з огляду на різні процедуральні справи і пертрактацію між прокуратурою Франції і Західньої Німеччини у справі оборони.

РЕЗОЛЮЦІЙНА КОМІСІЯ ХХУІІ з'їзду комуністичної партії Совєтського Союзу, яка працювала майже повних два тижні тривання з'їздових нарад, прийняла цілий ряд резолюцій. У закордонній політиці з'їзд КПСС засуджує „імперіялізм, як загрозливе явище для соціялістичних країн і цілого людства", але рівночасно закликає до співпраці з Заходом на відтинку економіки і обміну товарами та пожвавлення переговорів про зменшення нуклеарної зброї всякого типу. Резолюція закликає також до поглиблення співпраці з Китайською Народною Республікою.

В АМЕРИЦІ

БЮДЖЕТНА КОМІСІЯ Сенату приступила до обговорення запропонованого президентом Роналдом Реґеном федерального бюджету на 1987 фінансовий рік. Спираючись на закон про збалансований бюджет, Президент передбачив дефіцит в бюджеті в розмірі 144 біл. дол., що є на 50 біл. дол. менше, ніж у 1986 фінансовому році. В запропонованому Р. Реґеном бюджеті передбачено зменшення фінансування багатьох федеральних програм. Однак Президент настоює на збільшенні оборонних видатків. На думку багатьох конгресменів для боротьби з дефіцитом треба зменшити видатки на оборону і підвищити податки. Перед початком обговорення бюджету 50 сенаторів надіслали листа Президентові, в якому говориться, що „головною турботою Сенату є бюджет, а тому питання про податкову реформу повинно бути відкладене. До того часу, поки між Конгресом і Білим Домом не буде досягнуто згоди про бюджет, не варто розглядати проблеми, зв'язані з податковою реформою", — сказано в листі. Білий Дім вважаєте, що можна розглядати паралельно питання бюджету і податкової реформи.

ПРИСЯЖНІ ЗАСІДАТЕЛІ Бруклинського, Н. Й., окружного суду визнали винними в змові і влаштуванні вибухів шістьох членів так званого Об'єднаного фронту свободи, напівмарксистської організації, яка виступає проти апертаїду і „американського вмішування у внутрішні справи Сальвадору і Нікараґуа". Члени цієї організації влаштували серію вибухів в приміщеннях компаній, які мають зв'язки з Південно-Африканською Республікою, а також в кількох вишкільних таборах резервістів американської армії. Перед кожним вибухом терористи попереджували телефонічно мешканців району, де плянували вибух. В жадному випадку не було людських жертв.

З'ЄДНАНІ СТЕЙТИ АМЕРИКИ вирішили припинити економічну і військову допомогу Болівії до того часу, поки ця південноамериканська країна не знищить урожай коки, з листя якого виробляють кокаїну. Повідомлення про це надійшло від амбасади ЗСА в столиці Болівії. Адміністрація Білого Дому перший раз прийняла рішення покарати цю країну за те, що вона не веде активної боротьби з виробництвом наркотиків.

РЕЧНИК ДЕРЖАВНОГО департаменту в справах боротьби з міжнародним тероризмом Роберт Овклі навів дані за 1985 рік, які свідчать про збільшення кількости нападів і спроб нападів на американських громадян, як на території ЗСА, так і за кордоном. В результаті діяльности терористів в 1985 році були вбиті 23 американці і 139 поранені. Це на 60 відсотків більше, ніж за період від 1978 до 1983 року. Р. Овклі сказав, що більшість терористичних актів вдалося попередити завдяки підвищенню пильности, посиленню заходів безпеки і співробітництву з урядами інших країн.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Шевченко, що з'єднує націю

Коли чуємо інколи нарікання, що в українській вільній громаді у діяспорі „все зле", покликаючись на розґардіяш у політичному секторі, то таке твердження дуже одностороннє і несправедливе, бо щонайменше спрощує проблему. Всі українські святині щонеділі і кожного свята повні вірних. Це наявний доказ, що Церква далі тісно пов'язана з народом і нарід з Церквою і те тісне пов'язання — це доказ традиціоналізму, який не перевівся у нашій громаді. Наукові установи творять непроминальні культурні цінноощі. Крім двотомової англомовної Енциклопедії українознавства, яка вийшла коштом УНСоюзу, появився вже (і повністю розійшовся) перший том англомовної гаслової Енциклопедії і друкується другий том та зорганізовано її продовжування. Круглий рік у різних містах світу відбуваються виставки українського образотворчого мистецтва з прецінними експонатами. Всі наші фінансові установи, Союзи, кредитівки і щадничі каси щораз збільшують своє майно із користю для їхніх членів і цілої громади. Є недоліки, є причини до критики, але й нема причини для самобичування. Одним із найкращих і найбільш переконливих доказів, що українська вільна громада у своєму корені здорова, всупереч старанням ворожої аґентури, яка зуміла втиснутися тут і там, — це щорічні Шевченкові дні. Кожнорічно в усіх місцевостях українського поселення відбуваються у березні святкові концерти-академії. Такі ж концерти-академії відбуваються скрізь в роковини 22-го січня, де прославляється проголошення 4-им Універсалом ні від кого незалежної української держави. Помітний сектор вільної громади розбитий, але ідеал самостійництва живий. Вірність вільних українців ідеалові своєї рідної держави тісно сплітається з культом Шевченка.

Культ Тараса Шевченка в українців — це унікальний у всьому світі феномен, бо він не має паралелі ні в одному іншому народі. Навіть Симон Петлюра, який став символом збройної боротьби за українську державність, не має за собою такого одноцільного українського табору, як Тарас Шевченко, бо частина наших громадян визнає принцип монархістичної (традиційно гетьманської) системи правління і ставиться до особи Головного Отамана зі застереженнями.

Немає ніяких застережень у відношенні до Тараса Шевченка. Приблизно два роки тому один український професор літератури американського престижевого університету висловив у своїй англомовній книжці про Шевченка деякі завваги, які викликали гостру реакцію в українському науковому світі і найширших колах суспільства. Дехто пробував боронити того автора, що його патріотизму, зрештою не піддавано в сумнів. Мовляв, — Шевченко письменник, то професор літератури має академічне право підходити до письменника, як йому подобається. Невірний засновок і невірний висновок. Бож у тому річ, що ми, українці, не вшановуємо Шевченка лиш як письменника. У тому й річ, що Шевченко не є для нас тільки письменником, а є,як заявив над його свіжою могилою Пантелеймон Куліш — „світильником небесним", є пробудником української нації, є творцем новітньої української людини з її знанням „хто ми і чиї ми діти", є насправді архітектом, що закінчив будову української новітньої політичної думки. Вона століттями пручалася поміж польонофільством і русофільством, аж поки у невеликій книжці „Кобзаря" знайшла своє місце: „у своїй хаті і правда і сила і воля..."

Це правда, що політичний сектор української дійсности у діяспорі — жалюгідний. Нема лідерства, нема ні одного всіма визнаного центру, нема ні одного всіма визнаного авторитету і аж надто багато прикладів утотожнювання амбіції одного гурту чи одної особи з інтересами цілого народу. Але саме на тлі такої невтішної дійсности ще вище виринає постать Тараса Шевченка, який єднає всю націю — і автохтонів в Україні під ворожим режимом і вільну громаду на поселеннях у діяспорі. Всі українські мужчини, жінки і діти без різниці обласного походження, без різниці філософсько-політичного світогляду і без різниці віровизнання поклоняються Шевченкові і цього культу не всилі зменшити та знецінити ніякі фальшування підсовєтських „шевченкознавців". Вони представляють Шевченка, як безбожника і як співця „братерства" українського й московського народів. У Москві поставили Шевченкові пам'ятник, але його не було би, як би не постали були пам'ятники Шевченкові у Вінніпеґу й Вашінґтоні. І ніяка ворожа пропаґанда не всилі змазати Шевченкового наталврування Богдана Хмельницького, як „нерозумного сина", який своїм Переяславським договором піддав Україну під самодержавну обрусительну руку московського царя. „Заповіт" Шевченка став весною 1917 року українським національним гимном. „Поховайте та вставайте, кайдани порвіте і вражою злою кров'ю волю окропіте". І просив Шевченко, щоб його „в сім'ї вольній новій" не забули „спом'янути не злим тихим словом". Першої частини заклику із „Заповіту" ще не виконано, ще нема „сім'ї вольної нової". Але в такій сім'ї українській, як вона існує, повинуються українські люди закликові свого найбільшого генія і в роковини його народин та смерти складають йому доземний поклін.

Мирослав Борисюк

„ТРИ ЛІТА" ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

II.

Перша, українська ворона каже, що в Україні буде два дива твориться. В цю ніч в Україні будуть родитись близнята. „Один буде, як той Ґонта, катів катувати, другий буде... оце вже наш, катам помагати..." Почувши це, три ворони рішають об'єднатися, щоб поховати Ґонту. Найбільш ґротесково представлена російська ворона, яка у краканні зображує цілу їдкість і ненависть: „Через мост идет чорт..." бути біді, бути горю; бо „как хвачу, да помчу, в самый ад полечу стрелою"...— все це в містерії стає ілюстрацією із цинічними виявами єхидних деталів: „Три укази накаркала, на одну дорогу... Да шесть тисяч в одной весте душ передушила..." Ворони в роздумах Шевченка представляють всі ті реакційні сили, що безперебійно йшли на знищення всякого спротиву вільнолюбних народів.

Третя і остання частина містерії — „Три лірники". Перший епізод третьої частини має драматизовану форму, і останній епізод розкопування льоху — подано від імени автора. Розповідь має сатиричний храктер. Лірники — сліпці зібралися у Суботові на видовище розкопування маєтків Хмельницького, — домовини України... Вони співають для заробітку про героїчні походи великого гетьмана, але замість оплесків, їм довелося зазнати фізичної кари з наказу розлюченого представника московської влади, бо замість скарбів — пивниця, льох наповнений кістками...

Шевченко в автографі підкреслює слова поліцейської лексики, не перекладає репліки ісправника. Цілий цей епізод подано цілком реалістично, навіть з конкретними побутовими деталями.

У третій частині щойно розкривається назва містерії „Великий Льох": „Так — малий льох в Суботові Москва розкопала! Великого ж того льоху ще й не дошукалась!" Алегоричне і містерійне представлення поетом „Великого Льоху" ілюструє нескорену силу, безсмертну волю козацької нації до боротьби проти поневолення. Саркастично звучить покарання лірників царським ісправником за пісні про Богдана Хмельницького, який мимо свого промаху, все ж таки лишився національним героєм України, будівничим Козацької Держави.

Вірш: „Стоїть в селі Суботові", з жовтня 1845 року, записано в альбомі після „Великого Льоху". Дослідники-шевченкознавці погоджуються, що вірш цей не є самостійним твором, а служив епілогом до містерії. На це вказує внутрішній зв'язок між ними. Вірш цей виразно зв'язаний епіграфом до „Великого Льоху", бо провідною ідеєю є протест проти поневолення України. Його центральний герой — Богдан Хмельницький. Тут згадується про угоду у Переяславі, та розкопування льоху, фундаментів церкви Богданової. Вірш цей — епілогом допомагає краще зрозуміти зміст самої містерії, а найголовніше — виявляє прихильне ставлення Шевченка до великого гетьмана. „Мир душі твоїй, Богдане!" Є тут ще один важливий момент-визнання тієї помилки, якої допустився Богдан, вступаючи в союз із царем Олексієм. І поет по словах „Оце церква Богданова, там то він молився, щоб москаль добром і лихом з козаком ділився" висловлює тверду віру в кінцеву й остаточну перемогу українського народу над російськими гнобителями:

„Церков-домовина
розвалиться...
І з-під неї встане Україна,
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,
І помоляться на волі
Невільничі діти!..."

Так оптимістично закінчується „Великий Льох" — віра в повне визволення українського народу з-під московської кормиги. Церква в Суботові була для Шевченка могилою, в якій поховано волю України. Споглядаючи на цю святиню, у трагічному світлі бачив Богданову помилку — угоду з царем. Зрозумів, що із цієї помилки взяли свій початок всі нещастя України, повне знищення Козацької Держави, муки всього українського народу.

І саме у цих перших поемах, як „Розрита могила", „Великий Льох", „Чигрине", „Стоїть в селі Суботові", скільки разів згадував славного гетьмана, Шевченко мав для нього деяке почуття — подиву і пошану, як до найбільшого в історії України вождя, що встановив для свого народу вільну Україну в славі й блискучих побідах над поляками; але з другого боку в Шевченка є багато жалю до Богдана і майже оскарження його, що як „нерозумний син матері України", віддав себе і свою країну під „опіку" підступного сусіда, тим самим вкинув свій край у страшне пекло неволі, із якої досьогодні наша країна не всилі звільнитися.

Шевченко, повернувши з України, зразу до Москви, написав вірш про Чигирин під сильним впливом вражінь, що їх пережив вдома. Тиха носталгія за славним минулим — Гетьманщиною — полонила його серце, коли його друг-артист Щепкін прегарним драматичним тоном свого голосу прочитав такі стрічки:

„За що ж боролись ми з
ляхами,
За що ж ми різались з
з ордами?
За що скородили списами
Московські ребра...?

А останню стрічку виголосив із голосним відчуттям:

Спи, Чигирине, нехай
гинуть,
У ворога діти,
Спи, гетьмане, поки
встане
Правда на сім світі".

В Петербурзі Шевченко взявся видавати перший зошит „Живописної України", що обіймав шість картин: У Києві, Видубицький Манастир, Сільський Суд, Свати, Байка і Дари в Чигирині. В другому зошиті мали знайти місце передусім картини із місцевостей, пам'ятних із боїв за самостійність України, або відомих місць, де перебували герої цих змагань. Серед цих картин найкращими були „Дари в Чигирині", під котрим Шевченко дописав: „Дари Богданові і українському народові", як незабутня історична картина, що наповняла всіх українців гордістю за діла предків наших.

Взагалі цілий альбом мав стати свідоцтвом окремішности та самостійного існу-

(Закінчення на стор. 3)

Яким Вечер

Шевченко говорить

На вас я кинув свого слова тінь —
на вас і сотню ваших поколінь!

Я вас навчив, де ваші шлях і ціль,
сказав, що ви людства не ржа, — а сіль.

Я мовив вам, що вічна боротьба
це — ваші доля, завдання й судьба.

Я дав вам шал завзяття, блиск зіниць,
дав вашим воїнам відвагу й міць.

В душі вщепив ненависть і любов,
розбурхав в жилах кров і крови зов.

Зітріть із душ до братовбивства гін,
за це ж вам Божий суд і мій проклін!
Вам спис і меч і ніж мій викув стих:)*
ви викуйте новітню зброю з них!

Сил не щадіть! Вперед все йдіть!
З моїм йдіть СЛОВОМ у крутіж століть!

*) стих - вірш

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про потребу позитивного мислення

Колись одна із наших молодих знайомих звернула нам увагу, що ми безумовно надто мало стараємося думати у позитивному напрямі, та що треба б на цю тему більше писати і говорити.

Про це прийшло нам на думку сьогодні, коли саме ми закінчили один із виїмково поганих для української спільноти в ЗСА, тижнів.

Справді події минулого тижня важким каменем лежали на серцях нас усіх і загальне пригноблення можна було завважити на обличчях людей, з якими ми зустрічалися чи говорили.

А причин до песимізму було досить і немає чого дивуватися, що ми, вже по своїй вдачі здебільшого склонні до того, щоб або ентузіястично радуватися або плакати, тим разом дали повну свободу нашому песимізмові.

І саме в тому настрої нам особливо хотілося найти іскорку оптимізму та позитивної настанови. А їх можна було відшукати в ході позитивного мислення, а відтак навіть у несподіваному вирі світових подій.

Бо хто б був ще перед кількома днями подумав, що у ряді т. зв. „воєнних злочинців", за якими тепер так пильно розшукує жидівська спільнота, а зокрема Сімон Візенталь та його співробітники, найдеться несподівано поруч українців також така відома у цілому світі постать, як колишній генеральний секретар Об'єднаних Націй, усіми високо шанований Курт Вальдгайм?

Нагло очі всіх відвернулися від справи Дем'янюка та інших, на цього кандидата на президента Австрії. Закиди проти нього є, як дотепер, такі неправдоподібні і такі непереконливі, що мусять в очах світової опінії поставити під сумнів спосіб, в який працює комісія відкривання воєнних злочинців під проводом С. Візенталя та йому подібних.

А коли тут буде сумнів, так тоді і інші випадки вже не будуть так переконливі і справи наших оскаржених розглядатимуть в іншому світлі. Чи це не є причина для нас усіх до певного оптимізму?

У загальній пресі ми теж завважуємо певну дозу осторожности у звітуваннях про оскаржуваних у воєнних злочинах українців, значить, ідучи за позитивним думанням це друга познака, що може ті, які у своєму бажанні помсти за заподіяні їхньому народові перед сорока роками кривди, тепер так роз'юшились, таки пішли вже задалеко.

А вкінці, чи нагінка на українську вільну спільноту, яка в останньому часі так посилилася, не є найкращим доказом, яку ми все ще становимо небезпеку та важливість для наших ворогів?

Значить, можна навіть у поганій ситуації знайти можливість позитивного міркування, знайти в кожному випадку ясний промінь оптимізму, який таки облегшує життя.

О—КА

Яр. Рудницький

З НОВОЇ ШЕВЧЕНКІЯНИ НА ЗАХОДІ

Канадська Шевченкіяна, що має за собою довгий шлях розвитку, збагатилася новим виданням-книжкою П.В.Носка, „ілюстратора Кобзаря Тараса Шевченка". Це видання вийшло як другий випуск серії „Біобібліографії" Української Могилянсько- Мазепинської Академії Наук — УММАН у вільному світі і ним відзначено століття з дня народження П. В. Носка (1885-1976) — видатного українського художника, що крім багатьох портретів, в тому й автопортретів, залишив ряд краєвидів, акварель, рисунків. Найцінніші з погляду літератури є його ілюстрації до Шевченкових поезій, що їх він виконав у половині 1920 років у Києві й що були включені в „Повну збірку творів: Поезії (Кобзар)" Т. Шевченка за редакцією О. Полторацького, з вступом Ф. Якубовського та обкладинкою А. Середи („Сяйво" Київ 1927, сторінок 364 + 4).

Хоч це видання появилося накладом 50,000 примірників, то сьогодні воно належить до рідкісної Шевченкіяни, зокрема поза українською батьківщиною. Немає його ані в Конґресовій бібліотеці в Вашінґтоні, ані в Нюйоркській книгозбірні, ані в книгосховищах Заходу. Після довгих клопітливих заходів дочки П.В. Носка — Тетяни Носко-Оборонів вдалося зльокалізувати єдиний примірник цього видання у Бібліотеці ім. С. Петлюри в Парижі. Завдяки допомозі директора цієї Бібліотеки і П. Йосипишина зроблено фотокопії книжки, а окремо фотографій ілюстрацій П.В. Носка й вирішено видати їх окремою книжкою. З уваги на доступність Шевченкових текстів у вільному світі в найрізніших повних і вибіркових виданнях, а з другого боку з уваги на рідкісність, чи взагалі невідомість Носкових ілюстрацій поза Україною вирішено видати тільки самі ілюстрації, щоб цим не тільки уприступнити їх шевченкознавцям, але й щоб ушанувати мистця в сторіччя з дня його народження 1885 - 1985.

Святкова інавґурація-уприлюднення перших примірників цього видання відбулася 1-го рудня 1985 року в Ляшіні. Авдиторію місцевої Муніципальної Бібліотеки заповнила українська, французька та англійська публіка. Свято відкрив директор Жан Бошон, довше слово виголосив посадник Ляшіну Ґі Декарі. З черги промовляв президент Умман, пояснюючи ціль цього святкування, даючи аналізу ілюстрацій „Кобзаря" П.В. Носком — тонким знавцем і оригінальним інтерпретатором Шевченкових творів. Він передав перші примірники директорові бібліотеки, посадникові міста Ляшіну, директорові друкарні та близькій родині.

Дякуючи всім присутнім за участь, господиня свята Т. Носко в своєму слові подала деякі подробиці про життя свого батька, прочитала лист-спогад одного з його студентів інж. Юрія Повстенка з Вашінґтону. В мистецькій частині програми виступав бандурист-співак Володимир Мота, який виконав чотири композиції до слів Т. Шевченка. Президент УММАН нагородив В. Моту почесною „Грамотою Признання" за плекання й продовжування кобзарського мистецтва на протязі багатьох років свого перебування у Канаді.

З приємністю треба ствердити, що Шевченківська Фундація з Вінніпеґу прийшла з допомогою частинного покриття видання ілюстрацій П.В. Носка до „Кобзаря".

• • •

З нагоди Шевченківських роковин 1986 року розіслано примірники цього видання до найважливіших бібліотек західнього світу, в тому до Національної Бібліотеки Канади в Оттаві, Національній Бібліотеці Квебеку в Монтреалі, Конґресовій Бібліотеці у Вашінґтоні, до Британської Бібліотеки в Лондоні й інших.

п.с. Для зацікавлених цим виданням подаємо адресу: УММАН с/о Тетяна Носко-Оборонів, 387-32 авеню Лашін, Квебек, H8T - 1X9 Канада

Ганна Черінь

ПІД ПРАПОРОМ ШЕВЧЕНКА

II.

Шевченко навіть вирішив стати ґравером, щоб творити недорогі репродукції для бідного народу. Але безумовно найсильніші, геніяльні здібности поета були в його словах, у його думах. Його гнівні, бунтарські слова здобували трибуну скрізь, де він з'являвся, навіть у великопанських сальонах Петербурґу чи Москви, хоч і дорого платив за те поет, платив стражданнями, своїм особистим щастям і здоров'ям.

Харизм і магнетизм поета підсилювався тим, що він був і в житті, і в творчості шляхетним, добрим, довірливим і доброзичливим. Інші його жертвеністю зловживали, а Шевченко казав: „Я і сам знаю... Та нехай лучче мене тричі одурять, а все-таки учетверте подам тому, хто справді не бачив може шматка хліба". Отак і слова свої він подава навіть і тим, кому вони були непотрібні або прикрі, сподіваючись, що комусь вони принесуть добро і користь.

Скромний поет аж боявся своєї популярности. Коли він у 1858 році повернувся із заслання, а в Україну йому було заборонено їхати, то в Москві й Петербурзі українці, поляки та й росіяни ліберальних поглядів вітали Шевченка буремно. „Боюся, як би мені не стати модною фіґурою", — писав Шевченко. А він же скромно мріяв про свою родину, про вірну дружину й діток у власній хаті десь над Дніпром. Проте, не знайшлося такої жінки, що стала би поруч із ним і поділила його долю й недолю. І помер він самотнім.

Харизматичний чар Шевченка живе й тепер, багато років по його смерті. Цей велетень духа людського був непохитно чесний і правдивий.

Ми не лукавили з тобою,
Ми просто йшли — у нас нема
Зерна неправди за собою". —

каже поет у вірші „Доля".

Ось у чім суть чару і магнетизму нашого великого поета. Небагато навіть великих людей можуть з рукою на серці таким похвалитися. Така правдивість давала змогу Шевченкові, що почав від народних баляд пісенного стилю, перейти до складних тем і сюжетів, шукати паралель для України в Святім Письмі, по-своєму, по-шевченківськи тлумачити традиційні біблійні сюжети. Хоч провінційні богослови піднімали брови й ще тепер те роблять, читаючи або перелистуючи „Неофітів" або „Марію", розумні дослідники вітають використання апокифів, що наближають релігію до земного життя, а не віддалюють нас від неї; що роблять Матір Божу символом української Матері-Страдниці.

Шевченко все більше й більше стає частиною нашого сучасного життя. Дослідники на батьківщині й на чужині відкривають нові документи, розроблюють тематику і стиль Шевченка в наукових працях і в белетристиці. І тут на перший плян виступає тенденційність.

Від самих початків совєтської влади партійна критика намагалася привернути Шевченка в свої лави, зробити його малощо не марксистом і потенціяльним комуністом. Використовуючи ті обставини поетової біографії, що вказують на поміч російських аристократів і демократів, совєтські критики всіми силами підфальшовують Шевченка. Довгі часи слово „москаль" і всі похідні від нього в совєтських підручниках пояснювалися як „солдат". Мовляв, брали українців у російське військо, яке народ називав „московським", але справді „москалі" — це були українці, а якщо і росіяни, то тільки ті, що були зв'язані з царським військом.

Отож, Тарасова наука „дівчаткам" „кохайтеся, чорноброві, та не з москалями", нібито не була осторогою проти росіян. Але варто тільки переглянути „Кобзар", щоб добачити, що в наступних же рядках Шевченко каже: „Бо москалі — чужі люди, роблять лихо з вами". А далі Катеринині батьки наказують дочці йти в Московщину шукати свекрухи. Шевченко і в творах, і в приватних розмовах називав росіян москалями, а Росію — Московщиною.

Росія, що безперервно грабувала скарбниці України, хотіла б викрасти і найдорожчий її скарб — Тараса Шевченка. Увесь час совєтські літературознавці ставлять поета в ідейну залежність Чернишевського, Добролюбова і навіть Леніна. Через те, що Леніна ще не було за часів Шевченка, а Добролюбову було дев'ять років, коли Шевченко був написав свої найбільш гострі політичні поеми, ці літературознавці не можуть довести, що Шевченко був послідовником Леніна. Але ряд дослідників кусає лікті, щоб довести, що Ленін любив Шевченка. Вони снують безсоромні гіпотези й здогади, але нічого розумнішого досі не відкопали, аніж таке: „Ленін любив слухати українську пісню 'Реве та стогне'... А вона ж шевченківська". Або те, що пробуваючи в Кракові, в 1914 році Ленін і Крупська були присутні на шевченківському вечорі. З цієї радости один підсовєтський автор розродився таким віршем:

Вже веріч... Блиснула зоря.
До мами пише вождь в кімнаті:
„Були на українськім святі
На честь століття Кобзаря".

Найбільшим фальшуванням Шевченка є облудне твердження совєтської критики, що Заповіт поета здійснено; що, мовляв, „в сім'ї вольній, новій", його шанують. Якби могли совєтські гавкуни напевно би переробили „Заповіт" на свій лад!

Поховали та вставали,
Кайдани порвали.

Але в тім то і справа, що заповіт Шевченка *не виконано*. Що з того, що скоро по його смерті кріпацтво було скасоване? Тепер Україна в новому, ще гіршому колгоспному рабстві. Якби поет воскрес та пішов у свою столицю і, глянувши на свій пам'ятник, звернувся б до когось із розмовою, йому б відповіли по-російськи або з підозрою і нехіттю відвернулись би від нього, так як там роблять це деякі „українці" з нашими туристами, що пробують говорити в Україні українською мовою. Не знайшов би Тарас у так званій „вільній Україні" свого уряду, пошти, війська, та й книжка українська була б завалена цілою масою російщини, котрою там витіснюють рідну Шевченкову мову.

(Закінчення на стор. 3)

ФРАНЦУЗЬКЕ МІНІСТЕРСТВО оборони оголосило 5-го березня ц.р., що французькі підводні човни успішно випробували двоголовкові нуклеарні ракети із засягом 6,000 кілометрів (3,720 миль). Це випробування знайшло свій відгук у Вашінгтоні, Москві і столицях західньоевропейських держав. Франція звичайно не повідомляє нікого про свої нуклеарні винаходи і випробування і веде, як відомо, свою незалежну політику озброєння. В половині січня цього року совєтський лідер Міхаїл Ґорбачов домагався, щоб французькі і британські нуклеарні запаси були включені у програму редукції, але Франція відкинула таку можливість.

Український Конґресовий Комітет Америки
Відділ Пассейк-Берґен пов.
запрошує Українське Громадянство Пассейку й околиці на

СВЯТОЧНУ АКАДЕМІЮ

в пошану

Тарасові Шевченкові

в неділю, 16-го березня 1986 р., о год. 5-ій по пол. в Українській Централі в Пассейку, Н. Дж.

В програмі:

Святочна доповідь ...... **проф. д-р Іван Головінський**

Рецитація .... **маестро Евген Курило та Володимир Курило**

Виступи —
Хору української католицької церкви св. Миколая при співучасті **членів українських православних церков** під мист. кер. **п-і Зірки Берези;**
молоді Пласту і СУМА та дітей парохіяльної школи св. Миколая

Січневі Роковини у повіті Раклент

Ню Сіти, Н. Й. (в. г. л.)— Тут у неділю, 26-го січня ц. р., в залях повітового уряду відбулися урочисті святкування проголошення самостійної української держави 22-го січня 1918 року. Свято вже було започатковане 22-го січня піднесенням українського національного прапору на щоглі повітового будинку.

В неділю, 26-го січня, парох української католицької церкви свв. Петра і Павла у Спрінґ Веллі, Н. Й., о. Іван Кащак відправив Молебен в наміренні українського народу та виголосив відповідну проповідь. В годині 12-ій, при заповненій залі повітового уряду, свято відкрив проф. д-р Василь Лучків. Він привітав присутніх в імені 19-ї Станиці Українських Американських Ветеранів та 16-го Відділу Українського Народного Союзу, та попросив о. І. Кащака до молитви.

Передача проклямації Дня Української Незалежности (зліва): Тарас Дусаненко, Теодор Р. Дусаненко, Йосиф Брега, Джан Ґрент, екзекутивний директор повітового уряду Раклент, та проф. д-р Василь Лучків, колишній крайовий комендант Українських Америкинаських Ветеранів.

Після молитви головну доповідь-реферат в англійській мові виголосив відомий місцевий педагог, член станичного проводу УАВетеранів та член УНСоюзу д-р Дмитро Боднарчук. Він коротко зреферував події, які довели до Четвертого Універсалу та до 22-го січня 1918 і 22-го січня 1919 років. Особливу увагу звернув прелеґент на безнастанну боротьбу українського народу за державність, свободу та за самостійну, від нікого незалежну соборну українську державу.

В наступній точці програми проф. Лучків представив гостей та представників стейтового та місцевих урядів. Голова повітової леґіслятури д-р Кен Зебравскі (польського походження) базував свою доповідь на твердженні, що не тільки український, але й польський народи були під тиском російського імперіялістичного, а опісля комуністичного чобота. Свої твердження він удокументував архівними матеріялами, які привезли і залишили йому його покійні родичі. До речі, д-р Зебровскі привів із собою своїх двоїх дітей, щоб, за його словами „вони краще зрозуміли історію та щоб пам'ятали, що тільки разом можемо доконати великих діл".

Відтак промовляв стейтовий сенатор Юджін Ліві, який передав для нашої громади повіту Раклент окрему проклямацію від губернатора стейту Ню Йорк Маріо Квомо. Наші святкування також особисто вітали: Джозеф Голенд, повітовий секретар, повітові посли—Брус Левін, Томас Мораган, Герберт Рісман та Алекзандер Громак.

Найбільш зворушливу доповідь-привіт виголосив наш відомий педагог, колишній та єдиний українського походження член повітової леґіслятури, колишній посадник містечка Ню Сити, член УНСоюзу, мґр Теодор Р. Дусаненко. Він надзвичайно вміло пов'язав події 1918-их років з подіями сьогодні на Близькому Сході, в Ірляндії та в Афганістані.

Ключеву доповідь в українській мові виголосив проф. д-р Василь Лучків, колишній крайовий комендант Українських Американських Ветаранів та член багатьох українських та американських суспільно-громадських професійних та наукових організацій. У своїй доповіді він підкреслив важливість Четвертого Універсалу для України та українців на арені світової політики.

Перед закінченням святкувань о. І. Кащак пригадав присутнім, що змагання ще не закінчилися і що Українська Церква дальше провадить боротьбу за своє існування та за право служити духовною опікою для свого народу. Молитвою та відспіванням українського національного гимну закінчено ці святкування.

„Вальдгайм..."

(Закінчення зі стор. 1)

вати його кандидатуту у виборах заповіджених на 6-го травня.

В Ню Йорку теперішній генеральний секретар ОН Гавіє Перез де-Куеяр дуже позитивно оцінив працю Вальдгайма на пості генерального секретаря, але відмовився від всяких інших коментарів у справі обвинувачення його у співпраці з нацистами і в допомозі винищування жидів.

Речник Світового жидівського конгресу Елі Розенбавм заявив, що його група, є в посіданні оригінальних документів, які показують, що К. Вальдгайм вступив до нацистської партії (Німецькокї студентської юнії) 1-го квітня 1938 року, три тижні перед прилученням Австрії до гітлерівської Німеччини. Після прилучення Вальдгайм вступив до так званих „штурмбаталіонів" парамілітарної організації, учасники якої носили бронзові сорочки, також званої в скороченні СА і там перебував аж до вступлення до вермахту 15-го серпня 1939 року. Полк Вальдгайма стаціонував у Сальоніках, звідки тисячі жидів були депортовані до концтаборів в Польщі.

Розенбавм в інтерв'ю з німецькою і австрійською пресовою службою також заявив, що Вальдгайм не належав до нацистської партії. Візенталь однак ставить під сумнів твердження Вальдгайма, що він міг не знати про виселення жидів із Сальонік до Польщі. Австрійська народна партія, яка підтримує кандидатуру Вальдгайма на президента, дуже гостро засудила тих, які висунули обвинувачення проти нього і то якраз під теперішню пору.

„Три літа"...

(Закінчення зі стор. 2)

вання України, мав поставити всім перед очі, „що в основі Україна різниться від других національних спільнот". У цій мистецькій публікації крився ще більший задум поета „Живописна Україна" мала подати землякам лекцію „українства", стати для них букварем національної свідомости. Відомо, це було не абияке зусилля, щоб зашифрувати, точніше замаскувати істотну ціль, з огляду на сувору цензуру, і це зробив наш Тарас дуже удатно і зручно.

Слід крім цих трьох поем, що увійшли у цикл „Три літа", пояснити поему „Сон", докладніше. Назвав поет „Сон" комедією, як повище згадано, в такому сенсі, як Данте свою „Божественну Комедію". Відомо, що по утраті своєї милої Беатріче, Данте вибрався до аду, взявши із собою за провідника римського поета славної „Енеїди" Вірґілія, який удало описав це прибіжище душ, коли там мандрував Еней. Сам Данте виразно заявив, що „людське горе" — це „комедія богів", тому то поставив такий заголовок до свого твору. Наш Іван Котляревський у його перелицьованій „Енеїді" з гумором представив це саме пекло, де мучились і українські душі.

Шевченко, крім „Енеїди", знав альманах „Незабудька", у виданні Адама Міцкевича, а також цього ж великого польського поета — містерійний твір „Дзяди". Знав Шевченко і „Історію Русів", що в ній докладно були занотовані події, як то „московський государ на козачих кістках збудував нове місто на багнах Неви, називаючи його своїм іменем". А щоб прикрити гротесковий стиль поеми „Сон", сам Тарас на кінці поеми оправдується: „ось такий сон мені приснився", коли сам упився, сп'янів: „Таке тільки сниться юродивим"...

В нещадний спосіб в „Сні" Шевченко розправився з московським імперіялізмом, з самодержавієм, символами яких стали Петро Перший і Катерина Друга — двоє тиранів, двоє гнобителів України. І „Сон" є вислідом зрілого думання поета, свідомого свого завдання, що це йому Господь призначив стати пробудителем нації, її „світильником небесним". Так і в поемі „Великий Льох", так у всій збірці „ТриЛіта", в якій списав поет свої найсильніші твори: „Єретик", „Сліпий", „Наймичка", „Кавказ", „Посланіє". В цих поемах порушив Шевченко цілий ряд соціологічних і політичних питань; пояснив причини поневолення нашого народу, бож вони не тільки з боку ворогів, як і в нас самих, коли голосимо „братолюбіє", а на ділі „гостримо ніж" брат на брата. Шевченко, перший в історії української політичної думки XIX століття створив програму самостійности та проголосив для нас дороговкази: „В своїй хаті, своя правда, і сила, і воля!"

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ Білого Дому заарештувала у вівторок, 4-го березня, мужчину, коли він намагався передати листа президентові Роналдові Реґенові. Приводом до арешту послужило те, що в авті цього мужчини був знайдений револьвер, хоч його власник не мав на нього права. Заарештованим виявився 34-річний Чендлер Клері з міста Колюмбія, Південна Каролайна. Його обвинувачили в незаконному посіданні зброєю і помістили в окружну в'язницю для переслухання.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в середу, 5-го березня 1986 р., несподівано, упокоївся в Бозі на 64-му році життя

бл. п.

ОЛЕКСА СТЕЦОК

родом із села Вербова, Бережанщина.

ПАНАХИДА в похоронному заведенні П. Яреми в Ню Йорку, Н. Й., в п'ятницю, 7-го березня 1986 р., о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН в суботу, 8-го березня 1986 р. з церкви св. Юра, о год. 9-ій, на український православний цвинтар св. Андрія в Бавнд Бруку, Н. Дж.

В глибокому смутку:
дочки —
СТЕПАНІЯ з чоловіком ЙОСИПОМ
і синами ЙОСИПОМ мол. і ТОМОЮ
НАДІЯ з чоловіком ДЖЕФОМ
кузин — ІВАН з дружиною МАРІЄЮ
сестра і брат в Україні

Ділимося сумною вісткою з усіми Членками Союзу Українок Америки, що 5-го березня 1986 р., несподівано, відійшла у Вічність взірцева членка та містоголова 17-го Відд. СУА у Маямі, Фльорида

бл. п.

МАРІЯ ГАРМАТІЙ

ВШановній опечаленій Родині вислови нашого глибокого співчуття.

17-ий Відділ СУА в Маямі, Фльорида

Ділимося сумною вісткою, що в середу, 5-го березня 1986 року, упокоївся в Бозі

наш Найдорожчий

ТАТО І ДІДО

бл. п.

ІВАН САВИЦЬКИЙ

народжений в Галичині, замешканий у Фінікс, Арізона, член 214 Відд. УНСоюзу.

ПАНАХИДА у неділю, 9-го березня 1986 р., о год. 7 30 веч. в похоронному заведенні Литвин і Литвин в Юніон, Ню Джерзі.

ПОХОРОН у понеділок, 10-го березня 1986 р., о год. 9 30 ранку і після Служби Божої на цвинтар у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку:
сини: ІВАН САВИЦЬКИЙ
АНДРІЙ САВИЦЬКИЙ
і 5 внуків

Під прапором...

(Закінчення зі стор. 2)

А вже вершком нахабства є отакі слова в „Літературній Україні" з 21-го лютого 1985 року про нагороду державною премією імени Тараса Шевченка горезвісного Юрія Римаренка, бо, мовляв, Шевченко писав про „героїв" книжки Римаренка ще в минулому столітті. І далі цей автор наводить слова поета:

> ***Не вам в мережаній лівреї***
> *Донощики і фарисеї,*
> *За правду пресвятую встать...*

Оце утнув! Аж смішно! Римаренко ж оплюгавлює „українських буржуазних націоналістів!" тобто патріотів і самостійників, а Шевченкові слова беруться не до самого Римаренка, що став совєтським „донощиком і фарисеєм".

Ну, а якби Кобзар до нас навідався, хоч би й на нашу академію? Кого б і що він тут побачив? Побачив би на сцені трохи молоді, а де ж більшість?... А воно ж якраз на нас і на зміну нашу припав обов'язок тримати вогнище української самостійности. Нам же тут ніхто не забороняє збиратися, святкувати і скільки хочеш писати й говорити українською мовою; і розвивати громадську працю, і боротися за права українців і України.

Берімо приклад із того ж таки Шевченка. Не ниймо! Він не голосив, а вибухав лявіною гніву й протесту. Він кликав нас свою Україну любить, любить її во врем'я люте, в останню тяжкую мінуту за неї Господа молить...

Шевченко — це прапор України. Ми всі боремося, щоб ухопити держак, хитаємо прапор, в той чи інший бік, **вириваємо його один від одного, тягнемо навіть в бік** свого партійного середовища. А цей прапор — вільний. Він сяє в небі над цілою Україною і над усіми українцями в світі.

З нашого розсіяння в діяспорі є один позитивний наслідок: що майже в кожнім великім місті чи в якім спеціяльно обранім центрі є українські громади, що, **сварячись, хворіючи й оживляючи, все-таки тримаються** вкупі. І всі вони шанують і обожнюють Тараса Шевченка. Це те, що нас усіх об'єднує, це справді наш прапор. І наш поет стає всесвітньо знаним. Навіть один із кратерів плянети Меркурій названий у 1976 році ім'ям Шевченка і астероїд ч. 2427 носить його ім'я. З ним всесвітньою стає Україна.

Пам'ятаймо, що велич поета залежить від його народу. Будьмо гідними Шевченка! Читаймо його! Кожного разу це буде по-новому, бо хоч Шевченко незмінний, ми змінюємося й будемо змінюватися. І час-від-часу мусимо перевірити свою національну інтегральність творами нашого Пророка, оновитися його словом.

THE UKRAINIAN ACADEMY OF ARTS AND SCIENCES IN THE U.S., INC.

206 West 100th St. **125** New York, N.Y. 10025

1861-1986

наукова конференція

125 РОКІВ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЧНОЇ ТРАДИЦІЇ В КИЄВІ

1861 — 1986

Ранкова сесія 15 березня 1986 року
10.30 — 12.30

Відкриття — *Ярослав Білінський* (Вілмінґтон у Делаврі)

Наукова праця в київській Громаді (1861 і далі) — *Роман Сербин* (Монреаль)

"Киевская старина" як організатор і виконавець наукової праці — *Марко Антонович* (Монреаль)

Пополуднева сесія 15 березня 1986 року
1.30 — 6.00

"Киевская старина" як науковий центр історичних студій — *Юрій Гаєцький* (Кембрідж у Массачузетсі)

Київське Українське Наукове Товариство як безпосередній попередник Української Академії Наук — *Омелян Пріцак* (Кембрідж у Массачузетсі)

Українська Академія Наук у Києві в роки її відносно незалежної праці (1918-1933) — *Петро Одарченко* (Вашінґтон)

Точні науки в Українській Академії Наук у роки 1918-1933 — *Олекса Біланюк* (Філядельфія)

Мовознавство в Українській Академії Наук у роки 1918-1933 — *Юрій Шевельов* (Нью-Йорк)

Пополуднева сесія 16 березня 1986 року
2.00 — 5.30

Українська Академія Наук, далі Академія Наук УРСР у процесі совєтизації і після неї (1929 — досі) — *Ярослав Білінський* (Вілмінґтон у Делаврі)

Українська Академія Наук, далі Академія Наук УРСР у процесі совєтизації і після неї (1929 — досі) — *Ярослав Пеленський* (Айова Сіті)

Українська Вільна Академія Наук з осідком у Німеччині і Українська Вільна Академія Наук у США (1946 — досі) — *Василь Омельченко* (Нью-Йорк)

Зміна поколінь і перспективи Української Академії Наук у США — *Юрій Шевельов* (Нью-Йорк)

У П'ЯТУ, НЕЗМІННО СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
ніколи Незабутнього і Найдорожчого нашого

св. п.

Інж. Богдана-Дади Рака

будуть відправлені

дня 11-го березня 1986 року

ПОМИНАЛЬНІ СЛУЖБИ БОЖІ

у церквах: св. Юра в Ню Йорку
Чесного Хреста в Асторії
св. Йосафата в Ґлен Ков, Л. Ай., Н. Й.
св. Варвари у Відні, Австрія

Дружина — ОКСАНА з Родиною

Людей Доброї Волі просимо згадати Покійного у своїх молитвах і думках.
Ню Йорк, Н. Й.

У ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Незабутньої
ДРУЖИНИ, МАМИ Й БАБУСІ

св. п. Паніматки

ІРИНИ ТКАЧУК

буде відслужена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА Й ПАНАХИДА

в неділю, 16-го березня 1986 р., о год. 10-ій ранку в церкві Всіх Святих в Ню Йорку, Н. Й.
206 E. 11-та вул.

Просимо Парафіян, Приятелів та Краянів помолитися за спокій її душі.

о. ІВАН - муж
ЛЮБА Й ВІРА — дочки
ІВАН мол. — син
з родинами

25-ий Відділ УНСоюзу відбув збори і обрав делеґатів на Конвенцію

Джерзі Ситі, Н. Дж. (Л. В-а).—Тут, в осідку Головної Канцелярії Українського Народного Союзу, у вечірніх годинах середи, 26-го лютого ц. р., успішно відбулися Загальні збори 25-го Відділу УНСоюзу, найбільшого в системі УНСоюзу, при задовільній кількості присутніх членів.

На порядку денному були вибори Управи і делеґатів до 31-ої Конвенції УНС, яка відбудеться в Дітройті в останньому тижні травня. Відділ ч. 25 є не тільки найбільшим відділом УНСоюзу, але має ще й ту особливість, що він вже 40 років існує при Видавництві „Свобода", і його урядовці—це майже без вийнятку працівники Видавництва або Головної Канцелярії УНС, хоч членство, що нараховує 682 особи—розсіяне по всій Америці. Багато колишніх заслужених союзовців з Відділу, на жаль, відійшли вже в засвіти. Зокрема таким визначним діячем Американської України був голова 25-го Відділу, редактор-емерит бл. п. Антін Драган пам'ять якого вшановано на Зборах однохвилинною мовчанкою-молитвою, як вшановано і тих членів Відділу, що відійшли у вічність протягом цих звітових чотирьох років.

Збори відкрила заступниця голови Відділу Марія Савчак, пропонуючи обрати Президію, до якої увійшов як голова сеньйор-редактор Іван Кедрин, секретарем обрано Анатоля Домарацького, керівника друкарні „Свободи".

Стислий протокол з попередніх Загальних зборів Відділу (19-го лютого 1982), написаний тодішньою секретаркою зборів Оленою Ґентіш, прочитала за відсутню фінансовий секретар Відділу Квітка Стецюк, даючи після прочитання вичерпний звіт з фінансових справ Відділу. Звіт виявив багато позитивів громадської й союзової праці Відділу, і все це—завдяки жертвенній, відданій і умілій праці фінансового секретаря, що провадить 25-ий Відділ безперебійно від 1957 року і за цей час придбала самотужки понад 900 нових членів. Квітка Стецюк, багаторазово відзначена почесними грамотами Батька-Союзу, розповіла, що у звітовому часі віддано до Головної Канцелярії із зібраних вкладок—140,899.01 дол., до каси Відділу вплинуло 903.60 дол. (це сума з місячних п'ятицентових вкладок від кожного дорослого члена УНС); до банку вкладено—440.75 дол. На народні цілі виплачено було 1,170 дол. Окремо К. Стецюк розповіла про деякі аспекти її праці як секретаря, підкреслюючи те, що її Відділ не тільки найбільший і дав найбільший вклад в загальну касу УНС, але веде перед і в кампанії приєднування нових членів-союзовців, виконавши квоту на 100 відсотків (приєднано 155 нових членів).

На зборах було присутніх понад 30 осіб (від найстаршого 90-річного члена УНС до наймолодшої присутньої членки 15-річної Лади Горняткевич, яка вже мала право виборче голосувати на делеґатів). Хоч членів могло б бути і більше, але союзовці 25-го Відділу—розкидані по всій Північній Америці, і великі віддалі унеможливлюють багатьом бажаючим прибути на збори.

Квітка Стецюк, підсумовуючи своє слово, запропонувала дати певні суми як дар на народні цілі, визначуючи 900 долярів для цієї мети (в касі Відділу є понад 4,000 дол.) Такі пожертви були ухвалені одноголосно зборами з тим, що на пропозицію ред. Зенона Снилика, головного редактора „Свободи", заокруглено цю суму до одної тисячі долярів і ухвалено розділити дотації так: на пресфонд „Свободи"—100 дол., на стипендійний фонд св. п. ред. А. Драгана—250 дол., на Комітет 1000-ліття Християнства в Україні—100 дол., на Гарвардський Проєкт—100 дол., на Український Музей у Ню Йорку—200 дол., і на стипендійний фонд допомоги бразилійським незаможним школярам і студентам—250 дол.

Після незначних запитів до фінасового секретаря та її вияснень, і після звіту Контрольної комісії (ред. Людмила Волянська, А. Домарацький і Ярослав Сидоряк), в якому піднесено зразковість ведення всіх справ у Відділі К. Стецюк, прийнято звіти й уділено уступаючій управі абсолюторію, тоді обрано, на пропозицію Номінаційної комісії, нову Управу: М. Савчак, голова; д-р Степан Ворох, заступник голови; А. Домарацький, секретар, і К. Стецюк—фінансовий секретар. До Контрольної комісії обрано: Л. Волянську (голова), Я. Сидоряка і Емілію Гарасимчук.

В однозгідності та в єдиномислії обрано через аклямацію також делеґатів на 31шу Конвенцію УНС, серед яких на перше місце з признанням запропонував ред. І. Кедрин Квітку Стецюк, далі—д-ра Богдана Шебунчака і М. Савчак, і на їх заступників—А. Домарацького, мгра Володимира Баранецького та д-ра Степана Вороха.

У зверненні до делеґатів на Конвенцію закликав їх голова президії зборів ред. І. Кедрин корисно впливати на перебіг Конвенції, а ред. З. Снилик висловив побажання до делеґатів 25-го Відділу „Свободи" забирати слово на Конвенції до справ, що відносяться до „Свободи".

Нововибрана голова Відділу й делеґатка М. Савчак, довголітня секретарка Організаційного Відділу УНС та відома жіноча і союзова діячка, в кінцевому слові подякувала в імені нової Управи і своєму власному за вияв довір'я до неї і просила до коктейлю та буфету. Присутні під час смачної гостини ще деякий час розмовляли про цікаві справи в громаді.

Ці збори були під кожним оглядом—одноголосні.

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ІВАН ГУЦАЛЮК, член УНС Відд. 318-го ім. св. Ольги в Нортгемптоні, Па., помер 31-го серпня 1985 р. на 64-му році життя. Нар. 28-го квітня 1921 року в Нортгемптоні, Па. Членом УНС став 1938 року. Залишив у смутку дружину. Похорон відбувся на цвинтарі св. Івана в Нортгемптоні, Па.
Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

КАТЕРИНА ВІЛЬГА, член УНС Відд. 295-го ім. св. Духа в Акроні, Огайо, померла 10-го червня 1985 року на 90-му році життя. Нар. 13-го жовтня 1894 року в Україні. Членом УНС стала 1931 року. Залишила у смутку синів: Андрія, Дашо і Миколу. Похорон відбувся 13-го серпня 1985 року на цвинтарі Мавнт Говп, в Акроні.
Вічна Йому Пам'ять!

Керол Доріс, секр.

АННА ДЖУЛИК, член УНС Відд. 245-го в Трентоні, Н. Дж., померла 10-го серпня 1985 року на 84-му році життя. Нар. 1901 року в Україні. Членом УНС стала 1955 року. Залишила у смутку мужа Микиту, доньку Антонію з чоловіком Яковом, шестеро внуків і шестеро правнуків. Похорон відбувся 13-го серпня 1985 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.
Вічна Їй Пам'ять!

М. Мартиненко, секр.

АНДРІЙ МАКАР, член УНС Відд. 161-го ім.св. Василія в Ембриджі, Па., помер 28-го серпня 1985 року на 57-му році життя. Нар. 7-го жовтня 1927 року в Ембриджі. Членом УНС став 1982 року. Залишив у смутку сина Андрія, доньку Кетлін, двох братів і дві сестри. Похорон відбувся 31-го серпня 1985 року на цвинтарі Економі, в Ембриджі, Па.
Вічна Йому Пам'ять!

Андрій Джула, секр.

ПАРАСКА ОЛЕЯРЧИК, член УНС Відд. 114-го ім. св. Володимира в Чикаго, Ілл., померла 19-го серпня 1985 року на 61-му році життя. Нар. 29-го червня 1919 року в Україні. Членом УНС стала 1960 року. Залишила у смутку мужа Михайла, сина Івана з дружиною Гльорісою і бабуню Тересу. Похорон відбувся на цвинтарі св. Миколая в Чикаго, Ілл.
Вічна Їй Пам'ять!

Ольга Бережан, секр.